

2015/2345(INI)

16.6.2016

LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalta

talousarvion valvontavaliokunnalle

kansalaisjärjestöille EU:n talousarviosta myönnettävän rahoituksen
valvonnasta
(2015/2345(INI))

Valmistelija: Tatjana Ždanoka

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa talousarvion valvontavaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. toteaa, että sosiaalimenojen ja BKT:n välinen suhde on supistunut useissa jäsenvaltioissa maailmanlaajuisen finanssikriisin puhjettua¹, myös yleishyödyllisten palvelujen tuottamisen suhteen; tähdentää, että kriisin ja sitä seuranneiden budjettileikkausten jälkeen kansalaisjärjestöjen julkista rahoitusta on huomattavasti vähennetty koko EU:ssa ja etenkin ohjelmamaissa; pitää valitettavana, että joissakin jäsenvaltioissa yhteisöllisiä palveluja tarjoavat kansalaisjärjestöt ovat joissakin tapauksissa kohdanneet huomattavia haasteita, kun monikansalliset yhtiöt ovat osallistuneet yhteisöllisten ja paikallisten palvelujen tarjontaa koskeviin tarjouskilpailuihin;
2. muistuttaa erityisasemasta, joka Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa annetaan työmarkkinaosapuolille, jotka tarvitsevat riittävästi rahoitustukea;
3. pitää huolestuttavana, että julkisten menojen myötäsyklisestä luonteesta johtuen kansalaisjärjestöjen rahoituspohjaan ja sosiaaliseen tehtävään kohdistuu suuria haasteita aikoina, jolloin järjestöjä tarvitaan eniten, sillä työttömyys, köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen ovat edelleen liian korkealla tasolla EU:ssa; korostaa tarvetta taata riittävä rahoitus kansalaisjärjestöille myös vaikeina taloudellisina aikoina, sillä kansalaisjärjestöt auttavat merkittävästi täyttämään poliittisten toimien puutteita ja vahvistamaan näitä toimia; huomauttaa kuitenkin, että sosiaalisten ongelmien ratkaisu on aivan ensisijaisesti jäsenvaltioiden hallitusten tehtävä ja että kansalaisjärjestöt eivät voi korjata sosiaalipolitiikan puutteita jäsenvaltioissa eivätkä korvata julkishallinnon toimijoita tällä alalla;
4. panee merkille, että sosiaalialan kansalaisjärjestöillä on tärkeä tehtävä kehitettäessä, valvottaessa ja pantaessa täytäntöön EU:n ja jäsenvaltioiden politiikkoja, sillä ne muun muassa järjestävät tiedotuskampanjoita, tekevät tutkimuksia ja keräävät tietoa sekä tarjoavat jäsentensä avulla parempia palveluja ja tarjoavat asiantuntemusta poliittisille päättäjille EU:ssa ja jäsenvaltioissa; toteaa, että kansalaisjärjestöillä on tärkeä välitystehtävä kansalaisten ja viranomaisten välillä, ja korostaa, että hyödyntämällä kansalaisjärjestöjen ruohonjuuritason tietämystä parannetaan käsitystä monimutkaisista tosiasioista, joita useat ihmiset kohtaavat päivittäin; katsoo, että tämä koskee erityisesti kaikkein haavoittuvimpia tai sosiaalisesti syrjäytyneitä ihmisiä, joita harvoin kuullaan poliittisessa keskustelussa;
5. huomauttaa, että haavoittuvassa sosiaalisessa asemassa olevien ihmisten kanssa ja hyväksi työskenteleville kansalaisjärjestöille on tärkeää tarjota julkista rahoitusta myös sen vuoksi, että niiden saatavilla on vähän muuntotyypistä rahoitusta, kuten jäsenmaksuja tai tuloja voittoa tuottavista toiminnoista;

---

¹ <https://www.oecd.org/els/soc/OECD2014-Social-Expenditure-Update-Nov2014-8pages.pdf>, s. 2.

6. ottaa huomioon nykyisen geopoliittisen tilanteen, jossa kansalaisjärjestöt ovat tärkeässä asemassa, sillä ne auttavat tukemaan pakolaisia ja hätäsiirtolaisia ja näitä koskevan tilanteen hallitsemista, ja toivoo näin ollen, että Euroopan komissio lisäisi taloudellista tukea tällaisten kansalaisjärjestöjen toiminnalle;
7. huomauttaa, että EaSI-ohjelman, ESR:n, perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman, vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston ja ESIR-rahaston kaltaisten unionin ohjelmien täysimääräinen täytäntöönpano on mahdotonta ilman kansalaisjärjestöjen osallistumista kaikilla tasoilla ja koko ohjelmakauden ajan; huomauttaa, että sosiaaliasioiden monimuotoisuus edellyttää, että rahoitusta tarjotaan monenlaisille kansalaisjärjestöille, myös pienille ja vasta perustetuille järjestöille, jotta katetaan koko sosiaaliasioiden kirjo; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita luomaan aitoja kumppanuuksia politiikanaloille kansalaisjärjestöjen ja yleisesti kansalaisyhteiskunnan kanssa ja sitoutumaan niihin edistääkseen politiikkojen ja ohjelmien toteuttamista varsinkin sosiaalisen osallisuuden alalla;
8. toteaa, että sosiaalialan kansalaisjärjestöt edistävät EU:n asettamia sosiaalipolitiikan painopisteitä ja että joidenkin painopisteiden osalta komissio voi auttaa varmistamaan edistymisen tarjoamalla riittävästi rahoitusta järjestöille, jotka työskentelevät tällä alalla EU:n tasolla;
9. muistuttaa, että työllisyyden suuntaviivat on pantava täytäntöön yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa; muistuttaa, että TSTK-neuvosto kehotti vuonna 2015 jäsenvaltioita ja komissiota ottamaan kansalaisyhteiskunta paremmin mukaan keskusteluun, jossa pohditaan työn laadun parantamiskeinoja ja kestävää työmarkkinoille osallistamista¹;
10. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavat toimet varmistaa sosiaalialan kansalaisjärjestöjen riippumattomuuden EU:n, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasolla, myös palvelujen tarjonnan osalta, ja myöntämään rahoitusta politiikkojen riippumattoman kehittämisen, täytäntöönpanon ja arvioimisen tukemiseen; katsoo, että avoimuuden kannalta olisi hyödyllistä luoda EU-rahoitusta saavia kansalaisjärjestöjä koskeva Euroopan laajuinen tietokanta;
11. ei hyväksy joidenkin jäsenvaltioiden viranomaisten mahdollisia yrityksiä käyttää julkisia varoja, jotta kansalaisjärjestöt saataisiin poliittiseen määräysvaltaan; katsoo, että elävä poliittinen vuoropuhelu edellyttää sekä tukea että mielipide-eroja ja siinä on oltava tilaa kyseenalaistamiselle ja arvostelulle ilman, että viedään tai uhataan viedä julkista rahoitusta ja tukea tulevaisuudessa; korostaa siksi, että kansalaisjärjestöille tarjottua rahoitustukea ei saa rajoittaa ainoastaan järjestöille, jotka jakavat poliittisten päättäjien näkemykset, ja korostaa kansalaisjärjestöjen toiminnallisen ja poliittisen riippumattomuuden merkitystä, jotta varmistettaisiin, että ne voivat täysin vapaasti toteuttaa kansalaisyhteiskuntaa tukevaa rooliaan; korostaa kuitenkin, että järjestöillä on oltava demokraattiset rakenteet ja niiden on kunnioitettava ja noudatettava eurooppalaisia ydinperiaatteita ja -arvoja, kuten solidaarisuus, kunnioitus, yhdenvertainen kohtelu ja syrjimättömyys, ennen kuin niille voidaan myöntää julkista rahoitusta; kehottaa määrittämään unionin tasolla kansalaisjärjestöjen ominaispiirteet ja pyytää komissiota työstämään yhteistä määritelmää;

---

¹ Neuvoston päätelmät osallistavista työmarkkinoista, 9. maaliskuuta 2015.

12. vaatii komissiota ja jäsenvaltioita edistämään kansalaisjärjestöjen sosiaalista ja solidaarisuuteen perustuvaa henkeä yhteisöissä ja vapaaehtoissektorilla; tukee yhteisöjen kehittämisessä ja kansalaisjärjestöjen alalla alhaalta ylös -lähestymistapaa, jolla edistetään yhteisöjen osallistumista ja toimintaa ja korostetaan paikallista päätöksentekoa; vaatii jäsenvaltioita ja komissiota ryhtymään aitoon kuulemis- ja neuvotteluprosessiin yhteisöjen ja vapaaehtoissektorin kanssa;
13. pitää valitettavana, että eurooppalaisille sosiaalialalla toimiville kansalaisjärjestöille EaSI-ohjelman ja perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman¹ kautta myönnettyä unionin rahoitusta on vähennetty verrattuna aiempiin Progress-, Daphne- ja Kansalaisten Eurooppa -ohjelmiin; vaatii komissiota harkitsemaan rahoituksen palauttamista aiemmalle tasolle; kehottaa komissiota selventämään kriteerejä, joiden perusteella rahoitusta myönnetään hankkeille ja järjestöille, ja vaatii tiedottamaan avoimemmin syistä, joiden vuoksi joiltakin järjestöiltä ja hankkeilta vähennetään tai evätään rahoitusta;
14. panee merkille, että monilla kansalaisjärjestöillä ja etenkin pienillä järjestöillä on vaikeuksia saada ESR-rahoitusta ja että ohjelmien ja raportointivaatimusten monimutkaisuus rasittaa niitä kohtuuttomasti, osaksi tiedonpuutteen vuoksi; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään tukea tältä osin aktiivisesti ja kestävästi, lisäämään ohjeistusta ja tiedotusta, vähentämään hallinnollista raskautta ja yksinkertaistamaan menettelyjä, ja kehottaa niitä yhdessä kansalaisjärjestöjen kanssa määrittämään parhaat keinot raportointia sekä vaikutuksen ja kokemuksen jakoa varten; kehottaa riippumattomien asiantuntijoiden korkean tason ryhmää, jonka tehtävänä on seurata yksinkertaistamista Euroopan rakenne- ja investointirahastojen edunsaajien osalta, kehittämään ja ehdottamaan yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa toimenpiteitä, joilla helpotetaan rahoituksen saantia;
15. kehottaa komissiota keskittymään sosiaalialalla toimivien kansalaisjärjestöjen rahoitusohjelmissa kestoltaan yli vuoden pituisiin toiminta-avustuksiin toimikohtaisten avustusten sijaan ja vähentämään viiveitä sopimusten tiedoksi antamisen ja ensimmäisten maksujen välillä; katsoo, että näin varmistettaisiin niiden toiminnan ja henkilöstön tehokkuus ja kestävyys, vahvistettaisiin ja kehitettäisiin valmiuksia ja taitoja, edistettäisiin järjestöjen pitkän aikavälin tavoitteiden täyttymistä esimerkiksi sosiaalipalvelujen tarjonnassa ja annettaisiin päättäjille mahdollisuus rakentaa suhteita järjestöihin luotettavina kumppaneina; kehottaa komissiota kehittämään edelleen monivuotista toimintarahoitusta kumppanuutta koskevien puitesopimusten avulla, kuten tällä hetkellä toimitaan EaSI-ohjelmassa;
16. toteaa, että suuri osa sosiaalialan kansalaisjärjestöjen saatavilla olevista unionin varoista edellyttää yhteisrahoitusta ja että yhteisrahoitusperiaatteen mukaisesti EU:n avustuksella ei voida rahoittaa edunsaajien toteuttaman toimen kaikkia kustannuksia, mikä tarkoittaa, että edunsaajan on hankittava osa vaadituista varoista – yleensä vähintään 10 prosenttia – muista lähteistä; on huolissaan siitä, että liian suuri osuus voi olla haitallista tukea hakevalle kansalaisjärjestölle, joka ei ehkä kykene hankkimaan

---

¹ Esimerkiksi aikaisemmin erikseen rahoitettu Daphne-ohjelma, jolla torjutaan naisiin, nuoriin ja lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa, yhdistettiin nykyiseen perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelmaan, minkä vuoksi kokonaisrahoitusta vähennettiin aiempaan verrattuna.

kyseistä summaa, ja on huolissaan siitä, että jotkin järjestöt jäävät tämän vuoksi rahoituksen ulkopuolelle; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita muuttamaan rahoitussäännöksiä, jotta vaaditun yhteisrahoituksen määrää vähennettäisiin tai jotta voitaisiin ottaa huomioon muita rahaksi muutettavia ja silti tarkastukseen soveltuvia laskentatapoja, kuten vapaaehtoistyöhön käytetty aika tai luontoissuoritukset; ottaa huomioon, että joidenkin sosiaalialalla toimivien kansalaisjärjestöjen mukaan kaikilta kansalaisjärjestöiltä ei vaadita samanlaista yhteisrahoitusta, ja vaatii soveltamaan kaikkiin samoja sääntöjä;

17. pyytää komissiota harkitsemaan varainhoitoasetusten tarkistusehdotuksessaan luontoissuoritusten sisällyttämistä tukikelpoisiin kustannuksiin sekä epäsuorien kustannusten katon nostamista toimikohtaisissa avustuksissa ja toiminta-avustuksissa;
18. pitää valitettavana, että eräissä tapauksissa vain julkishallinnon elimet voivat hakea EaSI-ohjelman kaltaisista eri ohjelmista rahoitusta johtavana kumppanina; kehottaa siksi komissiota antamaan tulevassa tarkistuksessaan ehdotuksen sääntöjen ja ohjelmien mukauttamiseksi siten, että myös kansalaisjärjestöt voivat toimia johtavina kumppaneina;
19. panee merkille, että unionissa monet sosiaalialalla toimivat kansalaisjärjestöt toimivat aloilla, jotka kuuluvat komission eri pääosastojen vastuualueiden piiriin; kehottaa komissiota mahdollistamaan sen, että toiminta-avustuksia voi saada useammalta kuin yhdeltä pääosastolta, ja varmistamaan, että yleiskustannuksiin voidaan hakea toimikohtaisia avustuksia samalla kun vastaanotetaan toiminta-avustuksia ilman että syntyy päällekkäisyyksiä, etenkin silloin, jos kansalaisjärjestöt saavat vain pieniä toiminta-avustuksia kokonaisuutensa suhteutettuna;
20. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioiden viranomaisia käsittelemään sosiaalialan kansalaisjärjestöjen laatimat rahoitusta koskevat hakemukset ja raportit viipymättä ja pyytämään niiltä lisätietoja hyvissä ajoin, jotta vältetään maksatuksen keskeytyminen, mikä voi vaikuttaa haitallisesti järjestöjen kassavirtaan;
21. pyytää julkistamaan EaSI-ohjelman pisteytysmenetelmällä saadut tulokset, joiden perusteella analysoidaan ja arvioidaan esitettyjen ehdotusten vaatimustenmukaisuutta ja potentiaalia, sekä tiedot arvioijien pätevydestä;
22. panee merkille avoimuuden ja julkisten varojen tehokkaan käytön merkityksen ja katsoo siksi, että on vahvistettava vaativat mutta kohtuulliset raportointi- ja arviointivaatimukset, jotka kansalaisjärjestöjen on täytettävä tietyn ajan sisällä rahoitusta saadakseen; huomauttaa, että sosiaalialalla on usein vaikeaa havaita ja mitata toimintapolitiikan kokonaisvaikutuksia määritetyn raportointikauden kuluessa, etenkin lyhytaikaisissa hankkeissa tai tilanteissa, joissa käytetään liian monia määrällisiä indikaattoreita; kehottaa tämän vuoksi komissiota saattamaan kansalaisjärjestöjen toimintaa koskevien tuotosten ja vaikutusten mittaus- ja raportointivaatimukset parempaan tasapainoon keskittymällä lyhytaikaisten määrällisten vaikutusten sijaan keskipitkän tai pitkän aikavälin laadullisiin vaikutuksiin ja lisä-arvoon; kehottaa lisäksi varmistamaan, että vaatimukset soveltuvat myönnetyn rahoituksen tavoitteisiin; kehottaa komissiota varmistamaan EU:n talousarviosta kansalaisjärjestöille myönnettyjen varojen käytön avoimuuden;

23. panee merkille, että kansalaisjärjestöjä koskevat EU:n seuranta- ja arviointijärjestelmät perustuvat tavallisesti järjestöjen omaan raportointiin; kehottaa komissiota harkitsemaan tämän täydentämistä kansalaisjärjestöjen toimintaa ennen ja jälkeen hankkeen täytäntöönpanoa koskevilla ulkoisilla arvioinneilla, jotka kattavat myös pidemmän aikavälin sekä toimet eri politiikanaloilla ja niiden välillä;
24. korostaa tiukkojen avoimuusvaatimusten merkitystä jälkitarkastusmenettelyissä; kehottaa komissiota laatimaan ja soveltamaan kansalaisjärjestöjen tarkastuksiin yhteisiä suuntaviivoja, joita sekä sisäisten että ulkoisten tarkastajien on noudatettava;
25. kehottaa komissiota laatimaan ehdotuksen selkeistä ja läpinäkyvistä suuntaviivoista ja menettelyistä eurooppalaisten sosiaalialan kansalaisjärjestöjen kanssa käytävää kansalaiskeskustelua varten, jotta mahdollistetaan erilaisten EU:n tason sidosryhmien kuulemista laajempi tarkoituksenmukainen osallistuminen;
26. kehottaa sosiaalialan kansalaisjärjestöjä osallistumaan riippumattomien asiantuntijoiden korkean tason ryhmään, joka seuraa yksinkertaistamista Euroopan rakenne- ja investointirahastojen edunsaajien osalta.

**LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	15.6.2016
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 42 -: 2 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Viliija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Kostadinka Kuneva, Jérôme Lavrilleux, Javi López, Morten Løkkegaard, Thomas Mann, Dominique Martin, Elisabeth Morin-Chartier, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Marek Plura, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Maria João Rodrigues, Claude Rolin, Anne Sander, Siôn Simon, Michaela Šojdrová, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Daniela Aiuto, Georges Bach, Eva Kaili, Edouard Martin, Neoklis Sylikiotis, Tom Vandenkendelaere, Flavio Zanonato
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Peter Jahr